

Dr. Kardos Sándor

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/880-O/2019</u>	
Érkezett: <u>2019 MAJ 22.</u>	
Példány: <u>1</u>	Kezelőiroda:
Melléklet: <u>2</u> dt. <u>Ju</u>	

Tisztelt Alkotmánybíróság !

Alulírott Orosz Péter [REDACTED]

[REDACTED] szám alatti lakos, volt fogvatartott, meghatalmazott jogi képviselőm útján az Alaptörvény 24. Cikk (2) bekezdés d.) pontjára, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27.§. a.) és b.) pontjában foglaltakra hivatkozással

alkotmányjogi panaszt

nyújtunk be, amelyben a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bpkf. 264/2019. számú végzésében hozott Alaptörvény ellenes bírói döntés tekintetében a határozat kártalanítást elutasító rendelkezésének Alaptörvény ellenes voltának megállapítását kérjük, mert Orosz Péter a hatályban volt és a jelenleg hatályos jogszabályok alapján jogosult a kártalanításra.

1. Indítvány és hatáskör:

Indítványozzuk, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. Cikk (2) bekezdés d.) pontja és az Abtv. 27.§. a.) és b.) pontja alapján állapítsa meg, hogy a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bpkf. 264/2019. számú végzése Alaptörvény ellenes, ezért azt

semmisítse meg az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján „akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozták kárának megtérítésére jogosult”.

Az Alaptörvény 24. Cikkében biztosított hatáskört az alkotmányjogi panasz intézményének lehetősége biztosítja. Álláspontunk szerint jelen esetben a panasz befogadhatóságának feltétele fennáll, így az érintettség, az a tény, hogy a panaszos által Alaptörvény ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen érinti.

2. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett részei:

SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG

I. cikk

(1) Az EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

B. cikk (1) bekezdése „Magyarország független, demokratikus jogállam.”

IV. cikk (4) bekezdés „Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytelenül korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.”

Az Alaptörvény fent hivatkozott IV. Cikk (4) bekezdéséhez fűzött indokolás egyértelműen állapítja meg, hogy a szabadság elvonással összefüggésben szintén új alkotmányszintű szabály, hogy az alaptalan vagy törvénytelen szabadságelvonás miatt az Államnak kártalanítási kötelezettsége keletkezik. Az indokolás utal arra is, hogy az Alaptörvényben szereplő szabályok egy hosszabb jogfejlődés nyomán alakultak ki. A korábban érvényesülő álláspont szerint ugyanis a kártalanítás jogalapja az Állam részéről egyfajta méltányosság volt és csak a később elfogadott nemzetközi egyezmények mint a polgári és politikai jogok nemzetközi egyesség okmánya vagy Emberi Jogok Európai Egyezménye szabályai következtében kezdett elfogadottá válni az általános kártérítési kötelezettség.

Mindemellett pedig a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési eljárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 10/A.§. biztosít lehetőséget és egyben az Állam számára kötelezettséget is tekintetbe, hogy kártalanítás jár

az alapvető jogokat sértő elhelyezések tekintetében is. Konkrétan a 10/A. §. (1) bek.-e a következőket tartalmazza: „Kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt. A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár. A kártalanítás megfizetésére az állam köteles.”

Magyarország jogállami berendezkedéséből fakad, hogy a hatályos jogszabályoknak meg kell felelni a hatályos alkotmányos alapelveknek. Tisztában vagyunk vele, hogy a jogbiztonság önmagában nem alapjog, de a panaszt jelen esetben mégis a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára, továbbá arra alapítjuk, hogy a büntetés-végrehajtási törvényben kifejezésre juttatott úgynevezett jogi garancia a már korábban Strasbourghban befogadott kérelmekre vonatkozóan kizárólag az átmeneti rendelkezések között megtalálható és annak szövegében elrejtett határidő nem többre, mint arra ad lehetőséget, hogy a jogalkalmazót megtévessze és így egy újabb elítelt csoportot kizárjon a jogérvényesítés lehetőségéből. Áttételesen így a normavilágosság sérelme mellett már a jogorvoslati jogosultság is sérelmet szenved ez viszont már Alaptörvényi jogosultság.

3. Személyes érintettség

Az érintett kártalanítási eljárásnak Orosz Péter az érintettje, akinek részére nem ítélték meg a Büntetés-végrehajtási törvényben előírt kártalanítást. Ennek alapja Orosz Péter személyes érintettsége egyébként az Alaptörvény alapján is megállapítható.

4. A további jogorvoslat kizártsága

A Miskolci Törvényszék érintett döntésével szemben további jogorvoslatnak, így még felülvizsgálati eljárásnak sincs helye, ezért más törvényes lehetőség hiányában az Abtv. 27.§. b.) pontjában írt feltétel teljes mértékben megállapítható.

Mindezekre figyelemmel kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy fogadja be az alkotmányjogi panaszt és az indítványnak megfelelően döntsön.

I n d o k o l á s

5. Tényállás

5/A.) Orosz Péter elítélt a kártalanítást kérők azon csoportjába tartozik, akik még jóval az úgynevezett „hazai megoldást” megelőzően szabadultak, így ügyükben szükségszerűen a Strasbourgi kártalanítás állt rendelkezésre. Orosz Péter 2015. június 02.-án szabadult a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönből, így ezt követően néhány nap múlva értelemszerűen az akkor rendelkezésre álló egyetlen lehetőségként a Strasbourgi Bírósághoz nyújtottuk be kártalanítási kérelmét, amelyet az EJEB 2015. augusztus 06. napján be is fogadott.

Az EJEB-hez megküldött kérelem mindenben megfelelt a magyar illetve a nemzetközi egyezményben foglaltaknak. Több mint két évet követően kaptuk kézhez az EJEB értesítését a kérelem elutasításáról, amelyet 2017. december 17. napján vettünk át. Nyilván valóan ezen időponttól kezdődően kerültünk olyan helyzetbe, hogy a kártalanítás iránti igény vonatkozásában a hazai megoldásnak megfelelően kártalanítási kérelmet nyújthassunk be.

A Büntetésvégrehajtási törvényben szabályozott hazai kártalanítási lehetőség megnyíltáról Orosz Péter nem kapott tájékoztatást, így módjában sem állt újabb kérelmet benyújtani. Jó lehet az időközben megjelent jogszabályok ezt kötelezővé tették volna az alábbiak szerint :

A 24/2016. (XII.23.) IM rendelet úgy módosította a fogvatartott személy esetében a büntető eljárás lefolytatása során, továbbá a büntető ügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 11/2014. (XII.13.) IM rendelet 9.§. (5) bekezdését, hogy a magyar állam számára tájékoztatási kötelezettséget írt elő.

Konkrétan a hivatkozott bekezdés az alábbiakat tartalmazza :

„(4) A BVOP a fogvatartotti nyilvántartás alapján megállapítja, hogy a kérelmező jelenleg fogva van-e. Ha a kérelmező fogva van, a BVOP - a vonatkozó iratok megküldésével - értesíti a fogva tartó bv. intézetet, amely tájékoztatást ad az érintett részére az alapvető jogokat sértő

elhelyezési körülmények miatti kártalanítás lehetőségéről, és egyidejűleg írásban nyilatkoztatja arról, hogy

a) az EJEB-hez benyújtott kérelmét fenntartja-e, valamint

b) a kérelmet kiterjeszti-e további időszakra vonatkozó igénnyel.

(5) Ha a kérelmező már szabadult, a BVOP a kérelmezőnek a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban szereplő lakó- vagy tartózkodási helyére megküldött levélben adja meg a szükséges tájékoztatást, és harmincnapos határidővel hívja fel a kérelmezőt a (4) bekezdés szerinti nyilatkozat megtételére, azzal, hogy ennek hiányában a kérelmező a jogvesztő határidőn belül jogosult a kártalanítás iránt igényét benyújtani annál a bv. intézetnél, ahonnan szabadult. A BVOP a tájékoztatás megtörténtéről - a vonatkozó iratok megküldésével - értesíti a kérelmezőt utoljára szabadító bv. intézetet.”

Ez a jogszabályi rendelkezés 2017. január 01. és július 30. között mindenképpen hatályban volt, és erről a lehetőségről Orosz Péter tájékoztatást nem kapott. A védelem sem lehetett abban a helyzetben, mint amiről már hivatkoztunk is, hogy ne bízson abban, hogy a strasbourgi elbírálás érdemben meg fog történni. (A 2017. január 01. után hatályba lépő jogszabály sem tartalmazott utalást arra, hogy a hazai megoldás most már kizárólagos lenne.) Végülis a 2017. november 23.-án közzétett EJEB Domján kontra Magyarország ügyben került megállapításra, hogy az EJEB nem fogja a kérelmeket elbírálni, mert a hazai megoldást is megfelelőnek találja.

Álláspontom szerint tehát a jogszabály helyes értelmezése mellett lett volna lehetőség arra, hogy Orosz Péter esetében a visszamenőleges hatályú jogalkotás helyzetét ne nehezítse el, így a Miskolci Törvényszék határozata Alaptörvény ellenes. Úgy ítéljük meg, hogy itt alappal idézhetjük az Alaptörvény 28. cikkét, amely szerint : „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhanggal értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

5/B.) Orosz Péter vonatkozásában az eddig eljáró bíróságok egymásnak is ellentmondó gyakorlatot folytattak. Elsőként a Miskolci Törvényszék 2018. augusztus 15. napján kelt 13.Bv. 1647/2018. számú végzésével elkészítettnek minősítette a kártalanítási kérelmünket. A fellebbezésünket követően a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2018.

szeptember 27. napján kelt 2.Beüf. 902/2018. számú végzésével elfogadta a fellebbezésünkbe írtakat, mely szerint a jogvesztő határidő számításának kezdete jelen ügyben 2017. december 17., amelyhez viszonyítottan a kérelem előterjesztésre került. Hatályon kívül helyezte az elutasító határozatot és új eljárást rendelt el.

A fenti döntés következtében eljáró Miskolci Törvényszék a 2019. február 25. napján kelt 13.Bv. 2516/2018. számú végzésével Orosz Péter részére megállapította a kártalanítás összegét. Ezt a végzést az ügyész megfellebbezte, melynek következtében a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság ugyanazon tanácsa, amely korábban elrendelte a kártalanítási eljárás lefolytatását, most a 2019. április 02. napján kelt 2.Bpkf. 264/2019. számú végzésével a kártalanítási kérelmet ismét elutasította azon a címen, hogy az jogvesztő határidőben került előterjesztésre, hivatkozva arra, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Törvényszéken „az utóbbi időben egységesség vált ez a gyakorlat”.

Álláspontunk szerint elfogadhatatlan, hogy ebben a kérdésben teljes mértékben a jogbiztonság hiányához vezető helyzet alakuljon ki, hisz hivatkoznunk kell arra, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében és Hajdú-Bihar Megyében is elfogadják a hasonló tárgyban beadott kérelmeinket.

Így például Debreceni Törvényszék BV Csoportjának 2.Bv. 346/2018/5. számú, a Nyíregyházi Törvényszék BV Csoportjának 4.Bv. 639/208/6. számú, a Nyíregyházi Törvényszék BV Csoportjának 4.Bv. 642/2018/6. számú, a Nyíregyházi Törvényszék BV Csoportjának 6.Bv. 655/2018/4. számú végzései és a Debreceni Törvényszék 1.Bpkf. 236/2019/2. számú végzése, amely egyébként már Alkotmánybíróság 2018. szeptember 25. napján közzétett 3295/2018. (X.01.) AB Határozat ismeretében történt.

5/C.) Erről az említett AB Határozatról egyébként az az álláspontunk, hogy ez az Alkotmánybírósági Határozat annyiban különbözik a jelen indítvány alapját képező ügytől, hogy abban a Strasbourgi Bírósághoz az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülmények megszűnését (szabadulás) követően 6 hónapon túl került a kérelem Strasbourgba benyújtásra. Az AB határozat a visszamenőleges jogalkalmazás tilalmát, álláspontunk szerint nem helytálló módon értelmezte, mert a határozat indoklása szerint „az alapvető jogot sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás jogintézmény új jogosultságot állapít meg az elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak számára. A Bv. tv. új átmeneti rendelkezése pedig a

határozat szerint a jogosultak körét kibővítette és az ő vonatkozásukban külön rendelkezve előírta, hogy a 10/A.§. (4) bek.-ben meghatározott jogvesztő határidő a Módtv. 42.§.-a hatálybalépésének napján – vagyis 2017. január 01.-jén – kezdődik. (lásd Bvtv. 436.§. (10)-(11) bekezdései, illetve Módtv. 46.§. (2) bekezdése).”

Orosz Péter vonatkozásában úgy véljük, hogy semmiféle jogosultság kibővítéséről nem beszélhetünk, hanem ellenkezőleg, az utólag hozott jogszabály kifejezetten megfosztja attól, hogy az Alaptörvényben biztosított jogait gyakorolja.

A visszamenőleges jogalkalmazás tekintetében pedig hivatkoznunk kell arra, hogy az Alkotmánybíróság 10/2014. (IV.04.) AB Határozatban kimondta, hogy „a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma abszolút érvényű, és egyértelműen élhet ezzel a jogalkotó akkor, amikor új jogosultságot állapít meg, meglévő jogosultságot terjeszt ki, vagy valamely jog korlátozását oldja fel. Ebben az ügyben az Alkotmánybíróság nem csak azt állapította meg, hogy a vizsgált szabályozás visszaható hatályú jogalkotásnak minősül, hanem azt is, hogy az hátrányos tartalmú, és ezért a hátrányos tartalmú, visszamenőleges hatályú szabályozást találta az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek, mely megalapozta a vizsgált törvényhely megsemmisítését.”

A hátrányos helyzetet teremtő visszamenőleges jogalkalmazás tehát Alaptörvény ellenes.

Mindezek alapján Tisztelettel kérem, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panaszunknak helyt adni szíveskedjen.

Melléklet :

- Ügyvédi meghatalmazás
- Jognyilatkozat

Debrecen, 2019. május 17.

Tisztelettel :

Dr. Kardos Sándor
jogi képviselő

Dr. Kardos Sándor
Ügyvéd
Debrecen, Piac u. 43/B. fsz. 4.
Tel: (52) 793-433
Fax: (52) 793-433
E-mail: kardos.sandor@kardos-sandor.hu

